

Handläggare
Ann-Sofie Crona
Telefon: 08-50803337

Till
Järva stadsdelsnämnd

Redovisning om Järva kommunala hemtjänst

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd tar del av förvaltningens redovisning och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning

Förvaltningen ger en redovisning till nämnden för hemtjänst i egen regi.

Redovisningen beskriver hemtjänstens organisation, bemanning och arbetssätt. Även projekt för att motverka ensamhet samt resultat från brukarundersökning och äldreförvaltningens kvalitetsobservationer redovisas. Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Bakgrund

Förvaltningen gör en redovisning för hemtjänst i kommunal regi till stadsdelsnämnden. Förvaltningen ser en ökad efterfrågan av insatsen som är en viktig insats för att kunna bo kvar i ordinarie boende. Järva har för närvarande ungefär 1100 beslut om återkommande hemtjänstinsatser, varav ungefär 35 procent utförs av kommunal hemtjänst och resterande av privata utförare. Verksamhetsuppföljningar sker enligt en av äldreförvaltningen upprättad rutin. Uppföljningarna sker likvärdigt för kommunal och privat utförare.

Ärendet

Organisation

Järva hemtjänst består sedan januari 2025 av tre enheter, Norra Järva hemtjänst, Mitt Järva hemtjänst och Södra Järva hemtjänst. Omorganiseringen till tre enheter har genomförts bland annat för att minska avstånd mellan kunder vilket bidrar till mindre transporttid samt minskad stress för medarbetarna. Medarbetare arbetar i mindre grupper för att uppnå högre personalkontinuitet hos kund vilket även har gett bättre samarbete och informationsöverföring inom arbetsgrupperna. Att arbeta områdesvis skapar trygghet och kontinuitet för både kunder och personal.

Norra Järva har sina lokaler i Kista och Södra Järva finns i Spånga. Mitt Järva som täcker det geografiska området Tensta-Rinkeby har haft svårt att hitta en lämplig lokal. Enheten flyttade i december 2025 in på en tom avdelning inom Rinkeby vård- och omsorgsboende i väntan på egen lokal.

Medarbetarna inom Järva hemtjänst har under 2025 gett hjälp och stöd till cirka 700 kunder varav ett antal endast har trygghetslarm. De flesta kunder är över 65 år, men de har även kunder som är under 65 år.

Bemanning

Målet om hög personalkontinuitet och låg frekvens av timvikarier vilket även är indikatorer i verksamhetsplanen, påverkas av utmaningar kopplade till ordinarie personals frånvaro. Inom hemtjänsten som är bemannad dygnet runt, 365 dagar om året behöver varje frånvarotimme av ordinarie personal vikarietäckas. Samtidigt ökar kravet på kompetens inom hemtjänsten och ett flertal utbildningssatsningar genomförs varje år för att möta både ökade generella kompetenskrav samt av verksamheten identifierade utbildningsbehov. Frånvaron täcks då av timanställda eller vikarier som inte ingår i kundens ordinarie arbetslag. Detta förutom vikarier vid sedvanlig sjukfrånvaro. En annan utmaning är komplexa ärenden där verksamheterna har behövt värna om medarbetarnas arbetsmiljö och därför behöver schemalägga flera olika personal i avlastande syfte. Även behov av dubbelbemanning är en faktor som påverkar antalet personal som en kund träffar.

I syfte att minska antalet timvikarier och öka personalkontinuiteten för kund rekryteras nu heltidsanställd personal till en gemensam bemanningspool för de tre enheterna. Detta kommer även att bidra till att säkra utbildningsnivån för vikarier.

Verksamhetsområdet består av 1 områdeschef, 3 enhetschefer, 6 samordnare/administrativa assistenter och 94 omvårdnadspersonal.

Ledarskapet består av dagligen närvarande chefer som har nära kommunikation med medarbetare. I dialogen mellan chef och medarbetare har mål, värderingar och arbetssätt tydliggjorts. Ledarskapet utvärderades främst genom medarbetarenkäten men även på APT och medarbetarsamtal.

Enheterna har arbetat för att stärka det aktiva medarbetarskapet genom att uppmuntra delaktighet, engagemang och motivation att ge stöd av god kvalitet. Förutom samordnarna/administrativa assistenter finns enhetschefer i möjligaste mån tillgängliga för

spontana möten på eftermiddagarna då dag- och kvällsmedarbetare mötts i syfte att följa upp hur dagen har varit, diskutera metodfrågor och bemötande gentemot varandra såväl som kunder.

Arbetsätt

Enheterna arbetar enhetligt och erbjuder insatser enligt biståndsbeslut som formas utifrån ramtiden för att skapa trygghet, värdighet och självbestämmande för kunden. Hemtjänsten arbetar tillsammans med biståndshandläggare för att alla som önskar ska kunna bo kvar i det egna hemmet med en god vård och omsorg och då få ett gott bemötande.

För att skapa en förtroendefull relation och ge en god omsorg utses en fast omsorgskontakt för varje kund som i möjligaste mån utför dennes insatser. Omsorgskontakten ansvarar för att utföra beviljade insatser på ett individanpassat sätt och för att skapa trygghet, kontinuitet och samordning.

Under ett par år har ett omfattande arbete bedrivits för att förbättra den sociala dokumentationen inom områdets enheter. Detta har skett både genom upprepade systematiska dokumentationsgranskningar, utbildningsinsatser i både språk och dokumentationsregler, framtagande av lathundar att använda vid dokumentation samt stöd vid dokumentation av både chefer och språkombud. Vid granskning 2023 låg andelen genomförandeplaner inom hemtjänsten som var upprättade och godkända i rätt tid på 20 procent. I december 2025 låg antalet upprättade och godkända genomförandeplaner på 63,01 procent vilket är en avsevärd förbättring. Det finns skillnader mellan de tre enheterna vilket kan bero på olika saker och behöver följas upp både av respektive enhet samt övergripande inom området.

Uppsökande projekt för att motverka ensamhet hos personer med hemtjänst

Järva hemtjänst har deltagit i äldreförvaltningens pilotprojekt mot ofrivillig ensamhet. Tre undersköterskor har på halvtid arbetat med att identifiera personer som annars riskerar att hamna utanför sociala sammanhang, samt erbjuda individuellt anpassat stöd. De positiva reaktionerna från de berörda individerna indikerar att insatsen möter ett faktiskt behov och att åtgärderna bidrar till ökad social trygghet och livskvalitet. Erfarenheterna av projektet pekar på vikten av uppsökande arbete, kontinuitet och möjlighet till personliga kontakter för att kunna motverka ensamhet på ett långsiktigt och hållbart sätt. Det framgår tydligt att den personliga kontakten har varit avgörande. Genom regelbundna träffar och individuellt anpassat stöd har medarbetarna skapat förtroende och öppnat upp för dialog om behov, intressen och hinder som

deltagarna själva upplever i sin vardag. Responsen från de berörda individerna visar att insatsen inte enbart gett socialt stöd, utan även bidragit till ökad trygghet, förbättrat välbefinnande och stärkt känslan av sammanhang.

Analys visar att arbetet mot ofrivillig ensamhet kräver mer än enstaka insatser. Erfarenheterna pekar på behovet av kontinuitet, uthållighet och möjlighet att skapa meningsfulla relationer över tid. Detta talar för att liknande arbetssätt kan behöva permanentas eller integreras i hemtjänstens ordinarie struktur för att nå långsiktiga effekter.

Brukarundersökning

Socialstyrelsens undersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?” genomfördes 2025 utifrån hemtjänstens tidigare organisation och redovisades därmed för tre geografiska områden Rinkeby-Kista, Spånga respektive Tensta. Resultaten har analyserats gemensamt av områdeschef och enhetschefer för att utgöra underlag för fortsatt utveckling i den nya organisationen med tre enheter.

Den sammantagna nöjdheten varierar mellan enheterna där Spånga har 85 % positiva svar (mycket nöjd, ganska nöjd), Tensta 75 % och Rinkeby-Kista har 72 %.

På fråga om den enskilde brukar kunna påverka vilka tider personalen kommer har Spånga 41 % positiva svar (alltid, oftast), Tensta 49 % och Rinkeby-Kista 36 %.

På frågan om personalen brukar ta hänsyn till den enskildes åsikter och önskemål om hur hjälpen skall utföras har Spånga 91 % positiva svar (alltid, oftast), Tensta 75 % och Rinkeby-Kista 70 %.

På frågan om hemtjänstpersonalen pratar och förstår svenska tillräckligt bra för att den enskilde och personalen ska förstå varandra har Spånga 97 % positiva svar (ja alla, ja flertalet), Tensta 96 % och Rinkeby-Kista 75 %.

Äldreförvaltningens kvalitetsobservationer

Under året har Äldreförvaltningen genomfört kvalitetsobservationer hos Södra Järva hemtjänst i februari och Norra Järva hemtjänst i maj. Fokus på observationerna var på hur personalen tillämpade det personcentrerade förhållningssättet och äldreomsorgens värdegrund i mötet med den äldre. Dels observerades hur personalen samverkar med och stödjer den äldre i stunden, dels observerades de tekniska färdigheterna. Den äldre ska kunna känna välbefinnande och

trygghet samt ha möjlighet att påverka sin egen vardag och uppleva att livet är meningsfullt.

Äldreförvaltningen lyfter styrkor i verksamheterna som exempelvis

- Erfaren, engagerad och ansvarsfull omvårdnadspersonal som bemötte de äldre omtänksamt och som hade de äldres behov i fokus trots ett tidspressat schema.
- En tillgänglig och närvarande ledning som personalen kunde vända sig till vid behov. Både närmaste arbetsledaren och planerarna kunde stötta personalen under kontorstid.
- Kontinuitet i omsorgen där fasta omsorgskontakten oftast var den huvudsakliga vårdaren. Flera äldre uttryckte att de kände sig trygga.

Men också utvecklingsområden som att

- öka delaktighet kring måltiderna såsom att låta de äldre som kan bre sin egen smörgås.
- utöka stimulansen i kontakten med de äldre, exempelvis genom samtal vid besöken.
- se över arbetsplaneringen så att den blir optimal för de äldre och för personalen. En fungerande arbetsplanering skapar arbetsro och ger personalen förutsättningar att koncentrera sig på själva insatserna.
- ha tillräckligt med tid för insatserna så att personalen kan arbeta salutogent och de äldre bevara sina kvarvarande funktioner.

Fortsatt arbete 2026

Utifrån detta kommer medarbetare inom hemtjänsten att under 2026 bland annat fortbildas inom nutrition för äldre, salutogent förhållningssätt, Silviahemscertifiering (kvalitetscertifiering för demenskunskap av hel personalgrupp) samt munhälsa kopplat till geriatrik.

En kvalitetsansvarig för Järva hemtjänst rekryteras våren 2026, som bland annat kommer att ha till uppgift att följa med hemtjänstpersonal ut i arbetet i syfte att följa upp och vidareutveckla arbetssätten. Den kvalitetsansvarige kommer även kunna handleda vid introduktionen för nyanställda. Hemtjänsten kommer även att fortsätta satsningen med att ta in en fysioterapeut som följer med hemtjänstpersonal ut till kund. Vid hembesök bistår fysioterapeuten med bland annat instruktion för lyftteknik och riskbedömningar gällande hur personalen kan arbeta i bostäder som är överbelamrade med möbler. Fysioterapeuten kommer särskilt att uppmärksamma personalen på att säkerställa ett salutogent förhållningssätt i arbetet.

Barnrättsperspektiv

Hemtjänstens målgrupp är i huvudsak personer över 65 år. Ett färre antal kunder är under 65 år. Det finns i enstaka fall barn i hushållet. Ur ett barnrättsperspektiv är det viktigt att uppmärksamma barns situation när en förälder eller annan närstående har behov av stöd. Barn har rätt till information, delaktighet och stöd utifrån ålder och mognad. Verksamheten behöver därför säkerställa att medarbetare har kunskap om barns rättigheter och rutiner för att uppmärksamma barn som anhöriga.

Funktionshinderperspektiv

Hemtjänstens uppdrag är att stödja personer med nedsatt fysisk, psykisk eller kognitiv förmåga så att de kan bo kvar i ordinärt boende. Mindre geografiska områden och arbete med fast omsorgskontakt stärker kontinuitet, trygghet och individanpassning, vilket är centralt ur ett funktionshinderperspektiv. Planerade utbildningsinsatser inom nutrition, demenskunskap och geriatrik stärker kompetensen att möta personer med olika funktionsnedsättningar.

Jämställdhetsperspektiv

Hemtjänstens kunder består till stor del av äldre personer, där kvinnor generellt utgör en större andel inom äldreomsorgen. Det är därför viktigt att insatser planeras och genomförs utifrån individuella behov och inte utifrån könsstereotypa föreställningar. Kvinnor och män ska ges likvärdiga möjligheter till inflytande, bemötande och kvalitet i insatserna. Även ur ett arbetsgivarperspektiv kan jämställdhet vara relevant då omvårdnadsyrken som hemtjänst ofta är kvinnodominerade. Arbetet med kompetensutveckling, arbetsmiljö och ledarskap behöver bedrivas så att förutsättningarna är likvärdiga oavsett kön.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Ingrid Brännström
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2026-03-12
Ingrid Brännström, Avdelningschef	2026-03-12